

Az „Iszlám Állam” elleni fellépés stratégiai kérdései és lehetőségei

Csiki Tamás
NKE SVKK

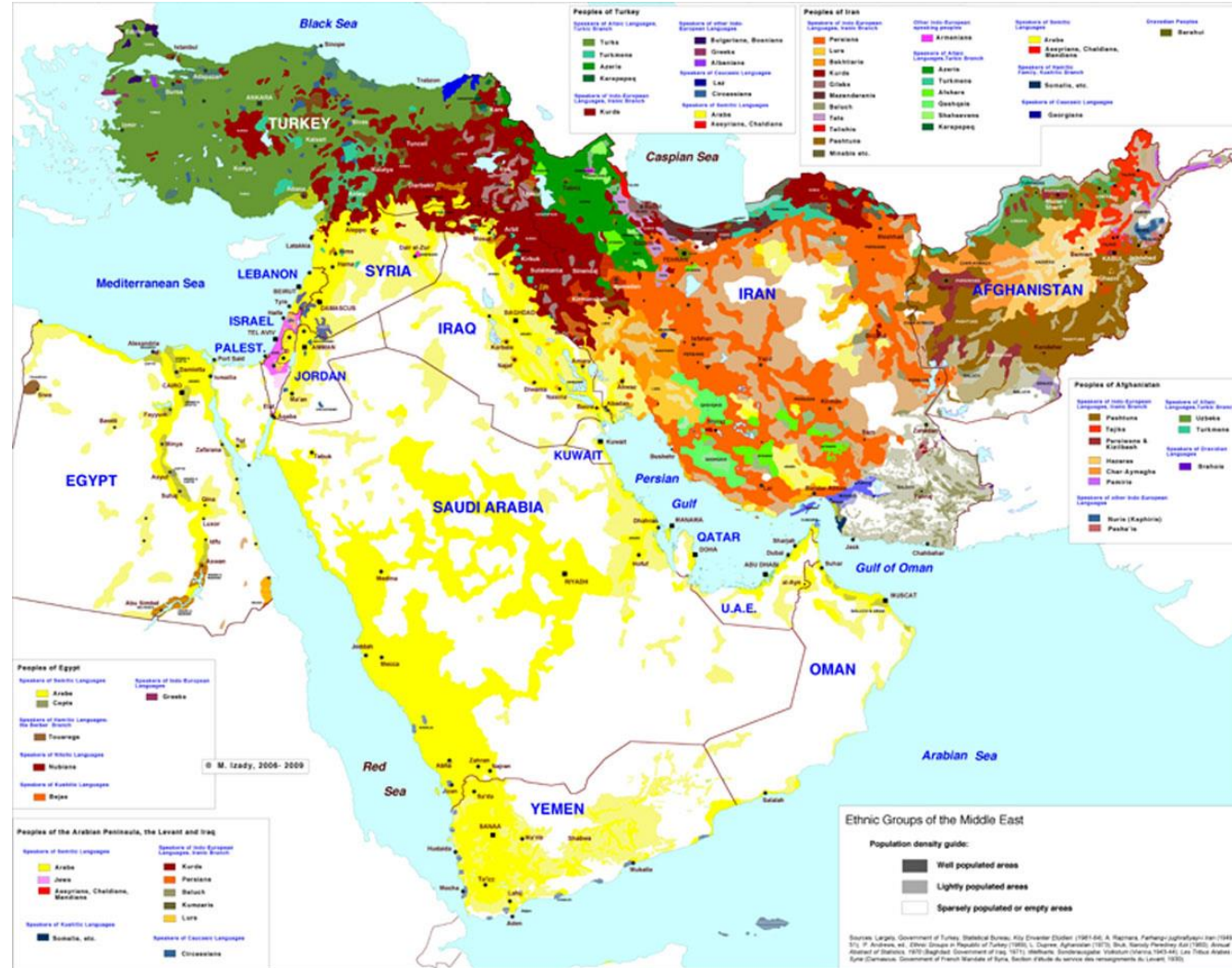
Budapest, 2016 05 25

AZ ELŐADÁS FŐBB KÉRDÉSEI

- I. A probléma gyökere
 - Az iraki és szíriai válságok (2003-2016)
 - Az „Iszlám Állam” eredete
- II. Az „Iszlám Állam” térnyerése (2014-2015)
- III. Az „Iszlám Állam” visszaszorulása (2015-2016)
- IV. Az „Iszlám Állam” elleni fellépés stratégiai kérdései és lehetőségei
 - Nemzetközi koalíció
 - Orosz beavatkozás
 - Régió kívüli kapcsolatok és nemzetközi terrorfenyegetettség

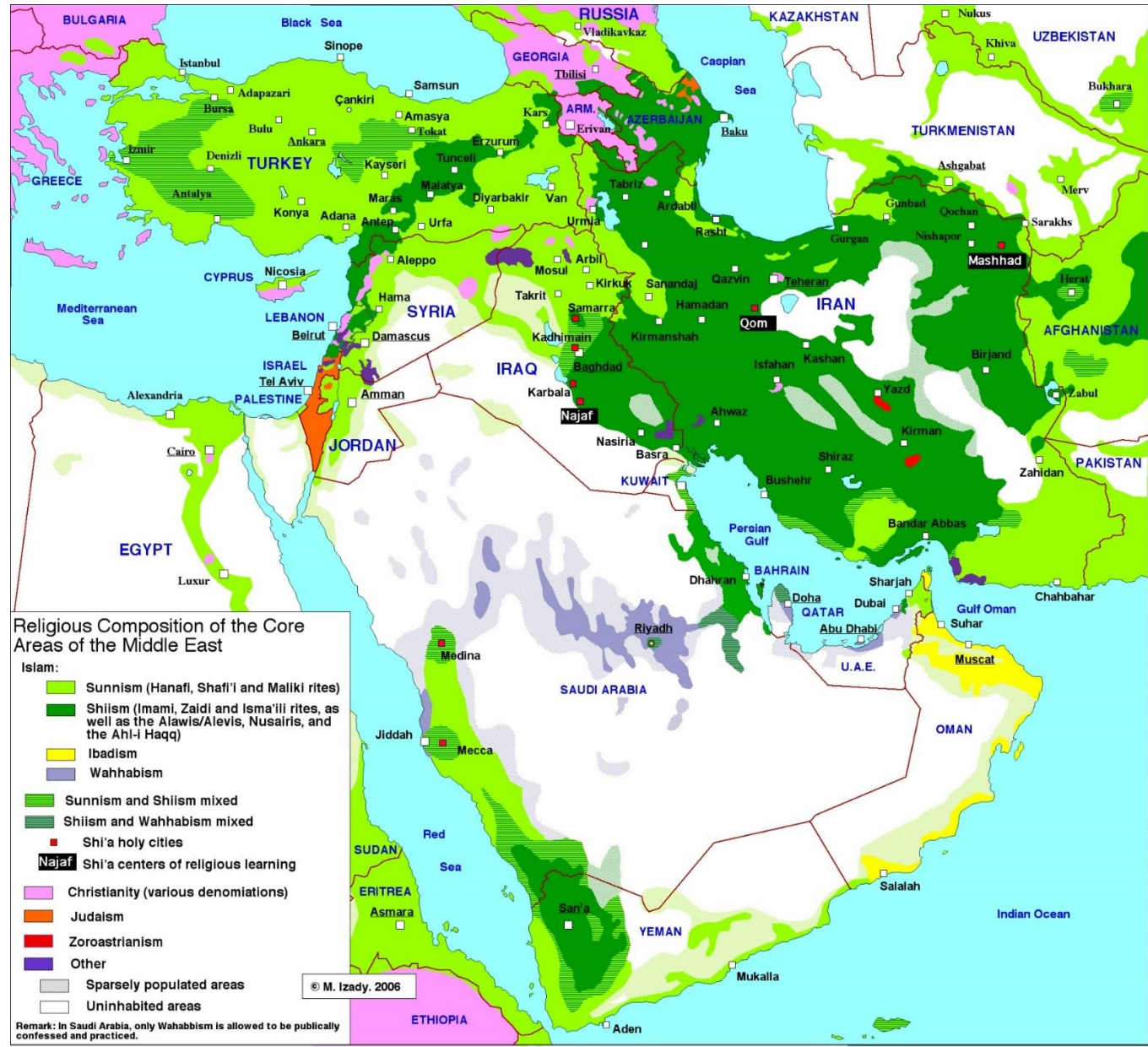
I. A PROBLÉMA GYÖKERE

- Etnikai törésvonalak:
 - arabok
 - kurdok
 - törökök
 - perzsák
 - más etnikumok
- Sok tekintetben premodern, a törzsi struktúrákat megőrző, nem „osztály-társadalom”

I. A PROBLÉMA GYÖKERE

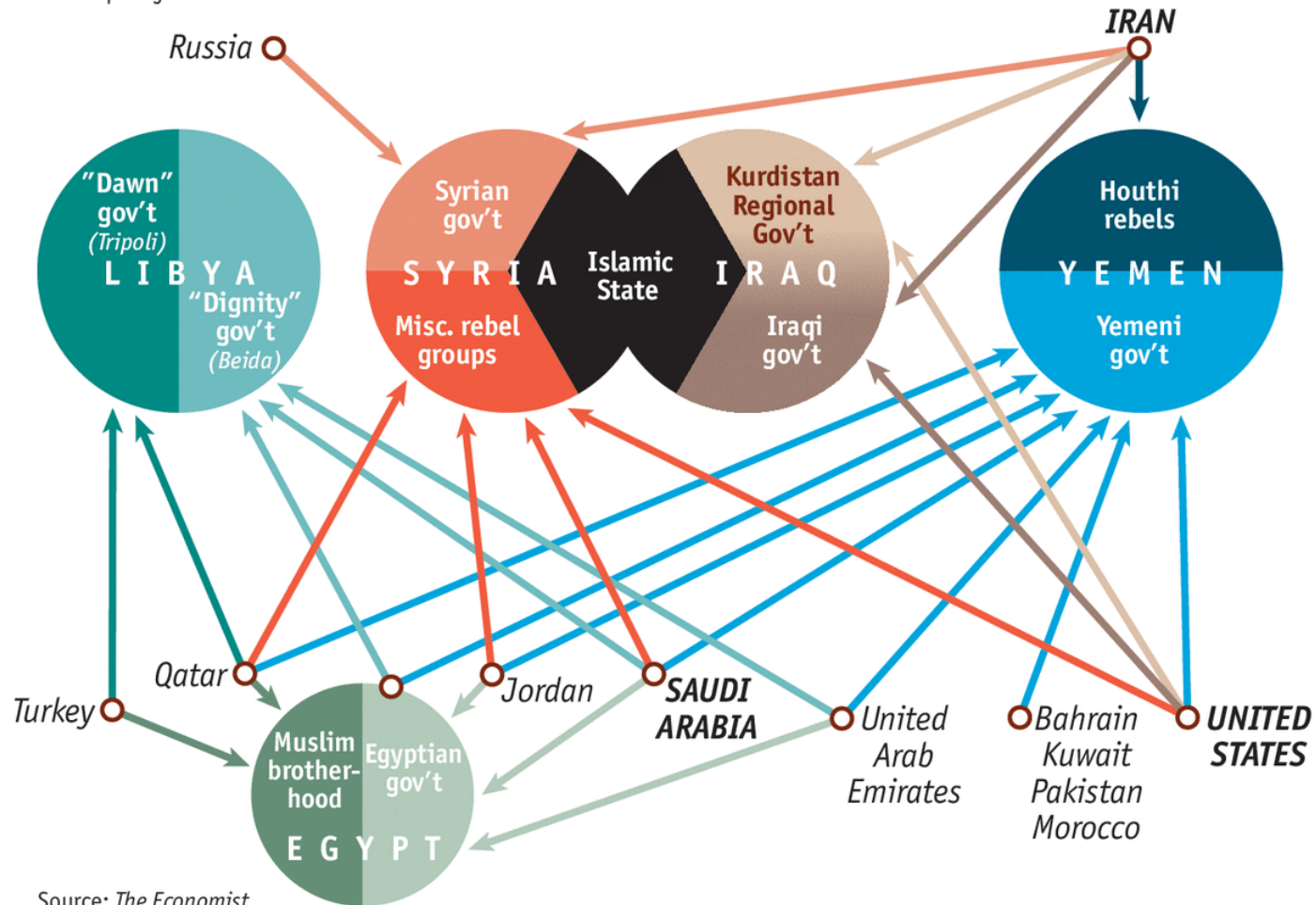
- „Síita félhold”:
 - Hezbollah (Libanon)
 - Szíria (aleviták)
 - Irak
 - Irán
 - Bahrein
 - Jemen
- „Szunnita félhold”
 - Törökország
 - Egyiptom (Muszlim Testvériség)
 - Szaúd-Arábia (vahabiták)
 - Öböl-monarchiák

I. A PROBLÉMA GYÖKERE

The main political rifts in the Middle East

Who openly backs whom

Source: The Economist

I. A PROBLÉMA GYÖKERE – AZ IRAKI VÁLSÁG

- 2003: Iraki Szabadság Hadművelet (24 állam nemzetközi koalíciója)
 - Szaddam Husszein rezsimjének megbuktatása
 - „Az iraki tömegpusztító fegyverek megsemmisítése”
 - Hírszerzési információk gyűjtése a terrorista szervezetekről (terroristák elfogása)
 - Az iraki olajmezők biztosítása
 - Új iraki kormány létrehozásának támogatása, az ország területi integritásának megőrzése
 - A rendezés elemei 2003 után:
 - Független iraki kormány
 - Szabad választások
 - „Nemzeti egység”
 - A stabilitás és biztonság helyreállítása (1 millió+ civil áldozat, 4,7 millió menekült (a lakosság 16%-a), 815+ Mrd USD költség az Egyesült Államoknak)
 - Infrastruktúra, közszolgáltatások, munkahelyteremtés, működő mezőgazdaság
 - Olajinfrastruktúra
 - Nagyobb nemzetközi támogatás (források bevonása)
-

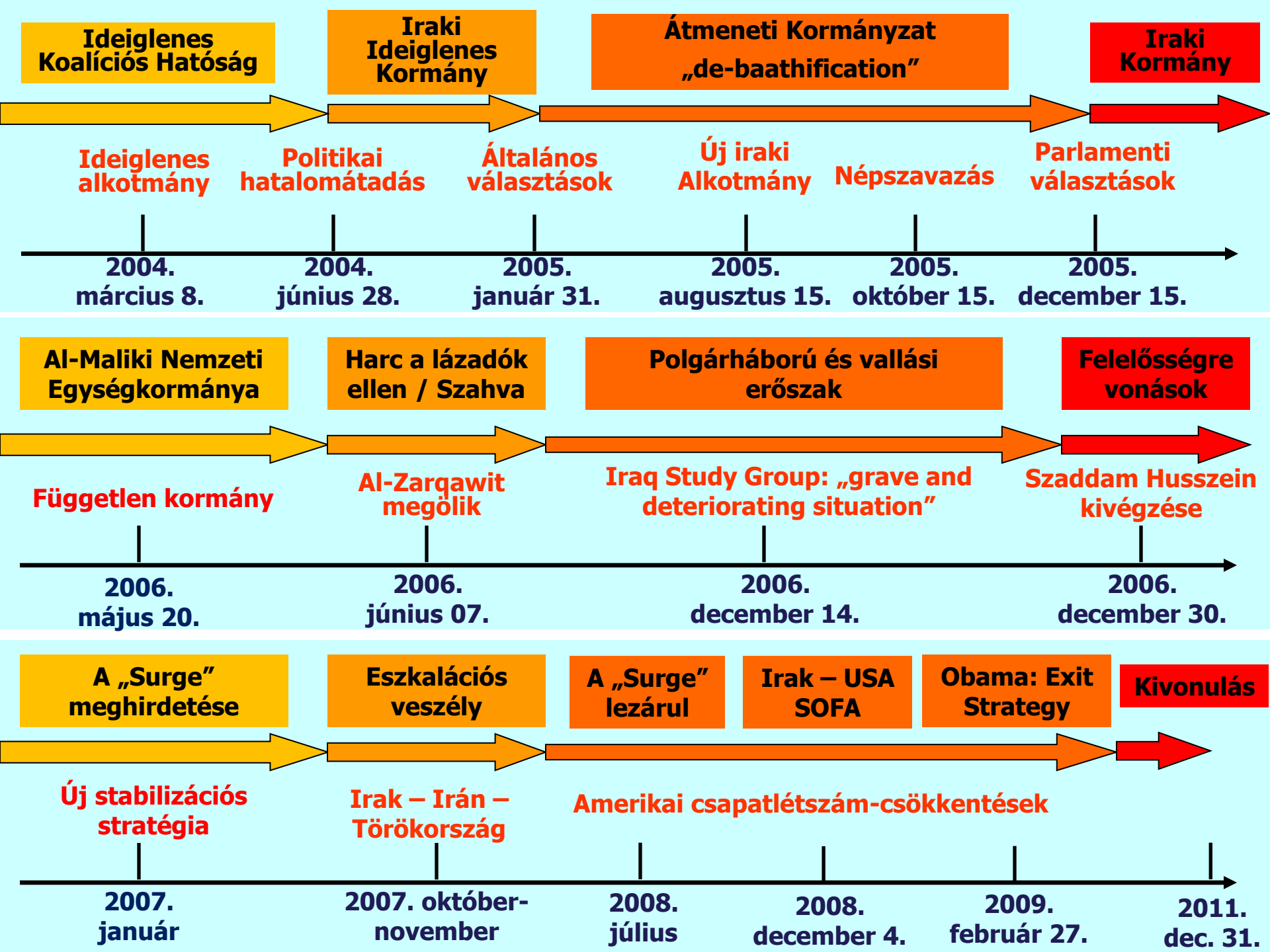
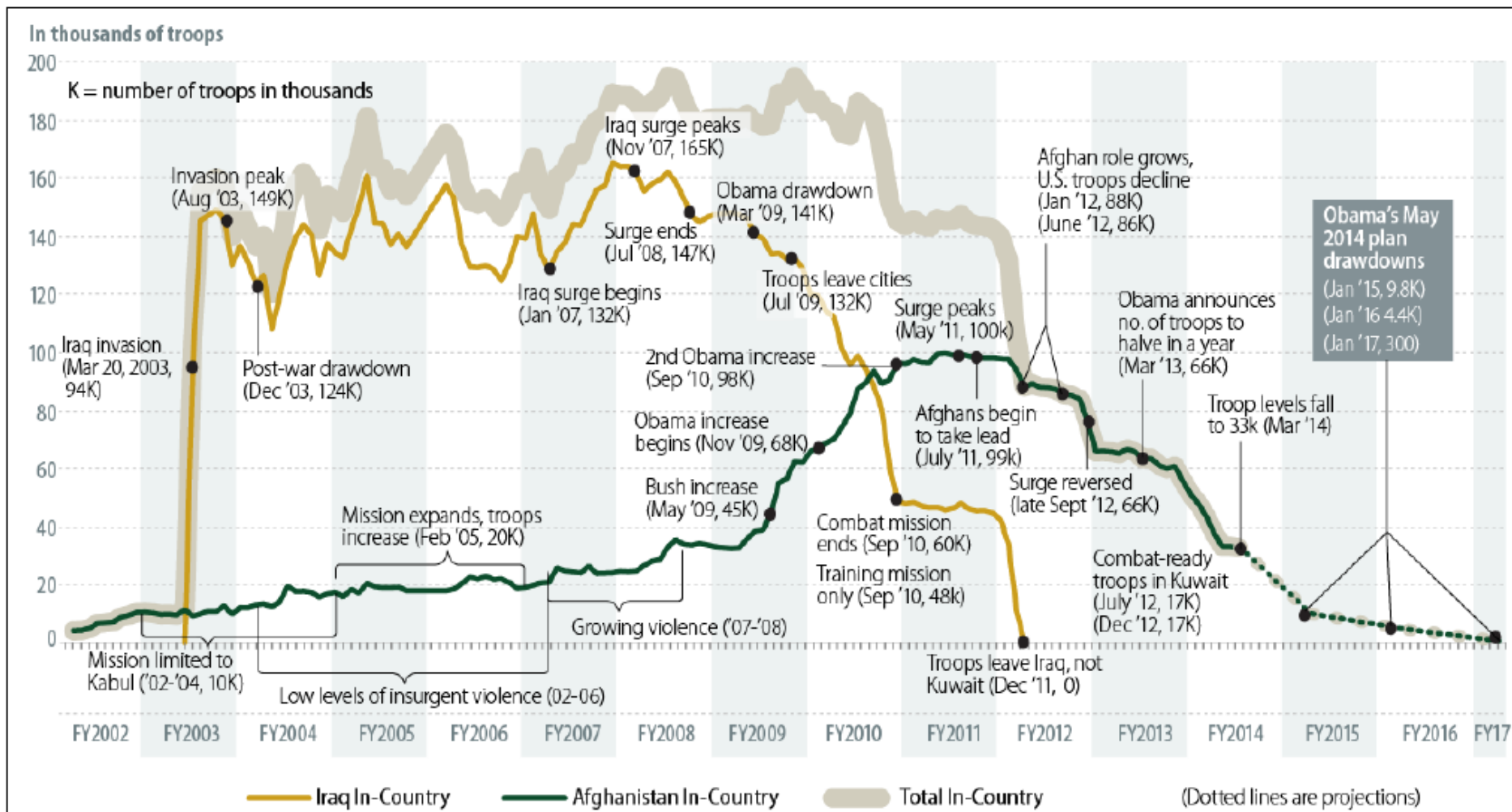

Figure 1. Boots on the Ground In-Country, FY2001-FY2017

In thousands of U.S. troops

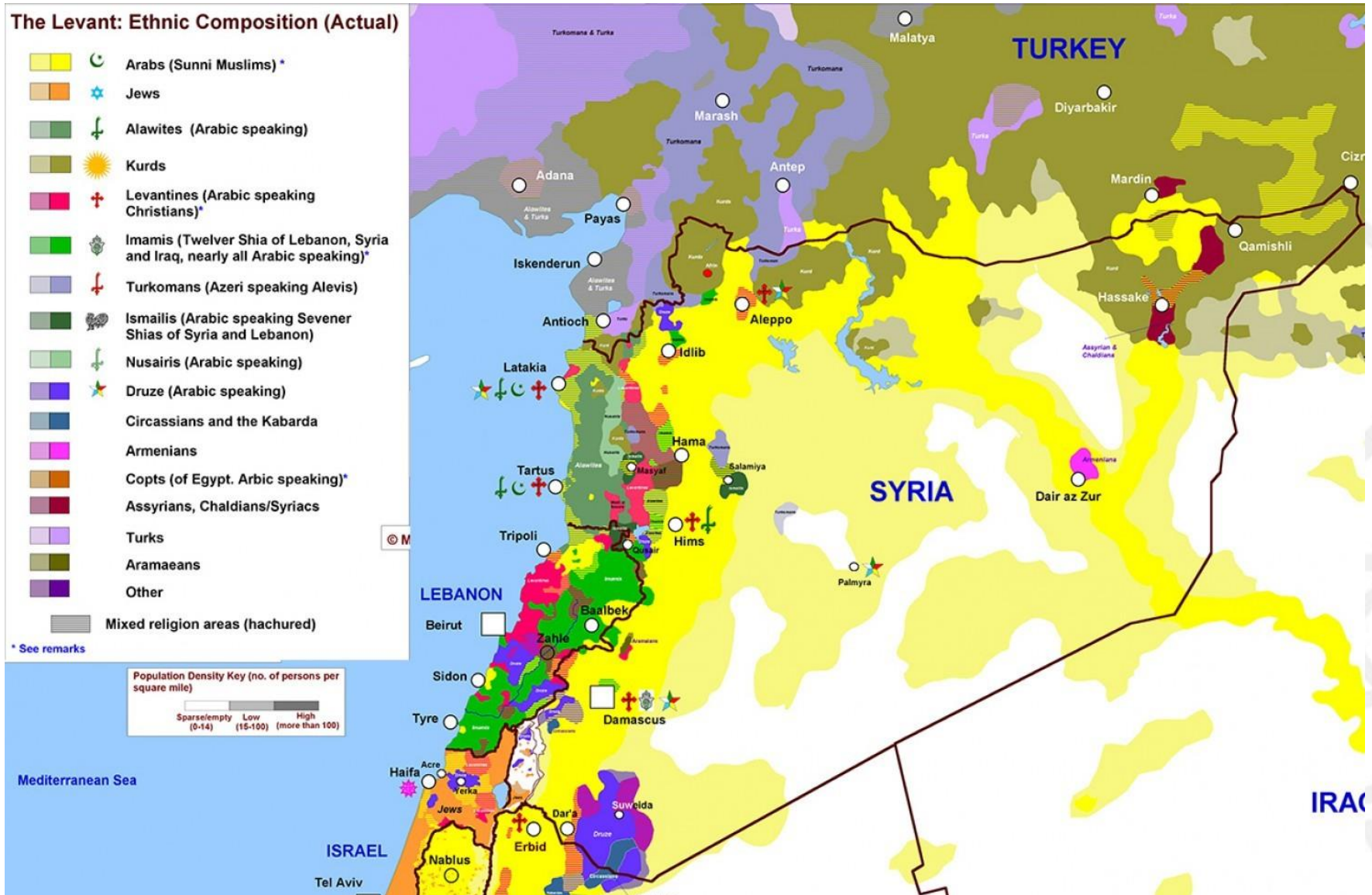
Sources: DOD, Monthly Boots-on-the Ground reports provided to CRS and congressional defense committees, 2001-June 2014. For month-by-month troop levels, both in-country and in-theater, see **Table A-1**.

Notes: Reflects U.S. troops in-country; excludes troops providing in-theater support or conducting counter-terror operations outside the region.

I. A PROBLÉMA GYÖKERE – AZ IRAKI VÁLSÁG

- 2011: Amerikai kivonulás
 - Föderális államberendezkedés, instabil egyensúly 3 fő szereplő között:
 - Bagdad, síita kormányzat (Núri al-Maliki)
 - Kurdisztáni Regionális Kormányzat (Maszúd Barzáni)
 - Szunnita régió (al-Anbar tartomány)
 - Belső konfliktusok:
 - Kőolaj
 - Fegyveres erők integrációja
 - Milíciák
 - Vitatott területek
 - Szélsőséges szervezetek
 - Al-Maliki felborítja az egyensúlyt, eszkalálódik a szektáriánus erőszak
 - 2014: parlamenti választás, kormányválság – Haider al-Abadi az új miniszterelnök
-

I. A PROBLÉMA GYÖKERE – A SZÍRIAI VÁLSÁG

I. A PROBLÉMA GYÖKERE – A SZÍRIAI VÁLSÁG

Main belligerents				Strength			
 Ba'ath Government (MOD) - Armed Forces - NDF - Ba'ath Brigades	 Opposition (SRCC) - FSA - Islamic Front - Ajnad al-Sham - Army of Mujahedeen - ADF - al-Zenki movement	 ISIL - Military - Yarmouk Martyrs Brigade^{[8][9]} - Jaysh al-Jihad^[10]	 Rojava (SDF) - YPG - YPJ - Syrian Arab Coalition - BF - Al-Sanadid Forces - MFS^[b]	Syrian Armed Forces: 178,000 ^[31] General Security Directorate: 8,000 ^[32] National Defense Force: 80,000 ^[33] Iran: 15,000 ^[34] Russia: 4,000 ^[35] Ba'ath Brigades: 7,000 ^{[36][37]} al-Abbas brigade: 10,000 ^[38] (8,000 Iraqis) ^[39] Hezbollah: 3,000–5,000 ^[40] Syrian Resistance: 2,000 ^[41]	FSA: 40,000–50,000 ^[42] Islamic Front: 40,000–70,000 ^[43] Ajnad al-Sham Union: up to 15,000 AD Front: 13,000 ^[44] Army of Mujahedeen: 5,000 ^[45] –12,000 ^[46] al-Zenki movement: 3,000+ Alwiya al-Furqan: 2,000+	31,500 ^[50] –100,000 ^[51]	People's Protection Units (YPG): 65,000 ^[52] Jabhat al-Akrad: 7,000 ^[53]
Allied groups - Hezbollah - al-Abbas - SR - ANG - PFLP-GC - JM - Sootoro - AAH - KSS - Houthis^[1]	Support: [show] Other allied groups: Alwiya al-Furqan		Allied militias: - PKK - Sutoro^[b] - MLKP^[11]				
 Iran Russia	 Jaish al-Fatah - al-Nusra Front - Ahrar ash-Sham - Sham Legion		 Iraqi Kurdistan CJTF–OIR: United States Canada France^[12] Australia Saudi Arabia Qatar Jordan Bahrain United Arab Emirates Morocco United Kingdom				
Support: [show]	Support: [show] Allied militias: - MWAA - JAAD						

Syria's Wars Within a War

Some of the intersecting conflicts on a complicated battlefield.

Civil War

Sectarian War

Proxy War

Az „ISZLÁM ÁLLAM” EREDETE (1).

Irak

2006-: Iraki al-Kaida (AQI)
2008-10: Iraki Iszlám Állam (ISI/
AQI) gyengítése
2010 május: Abu Bakr al-Baghdadi
az ISI új vezetője
2011 december: Amerikai
kivonulás, al-Maliki felborítja az
egyensúlyt
2012 július: ISI „visszatérése”
Irakba
2013 április: ISIL
2013 július: 1000+ halott
2014. 06. 29. „Iszlám Állam”

Szíria

2011 augusztus: al-Baghdadi
fegyvereseket küld Szíriába
2012 január: megalakul az al-
Nuszra Front (al-Kaida kötődés)
2013 április: ISIL
2013 június-október: szakítás az al-
Kaidával
2014. 06. 29. „Iszlám Állam”

Az „ISZLÁM ÁLLAM” EREDETE (2.)

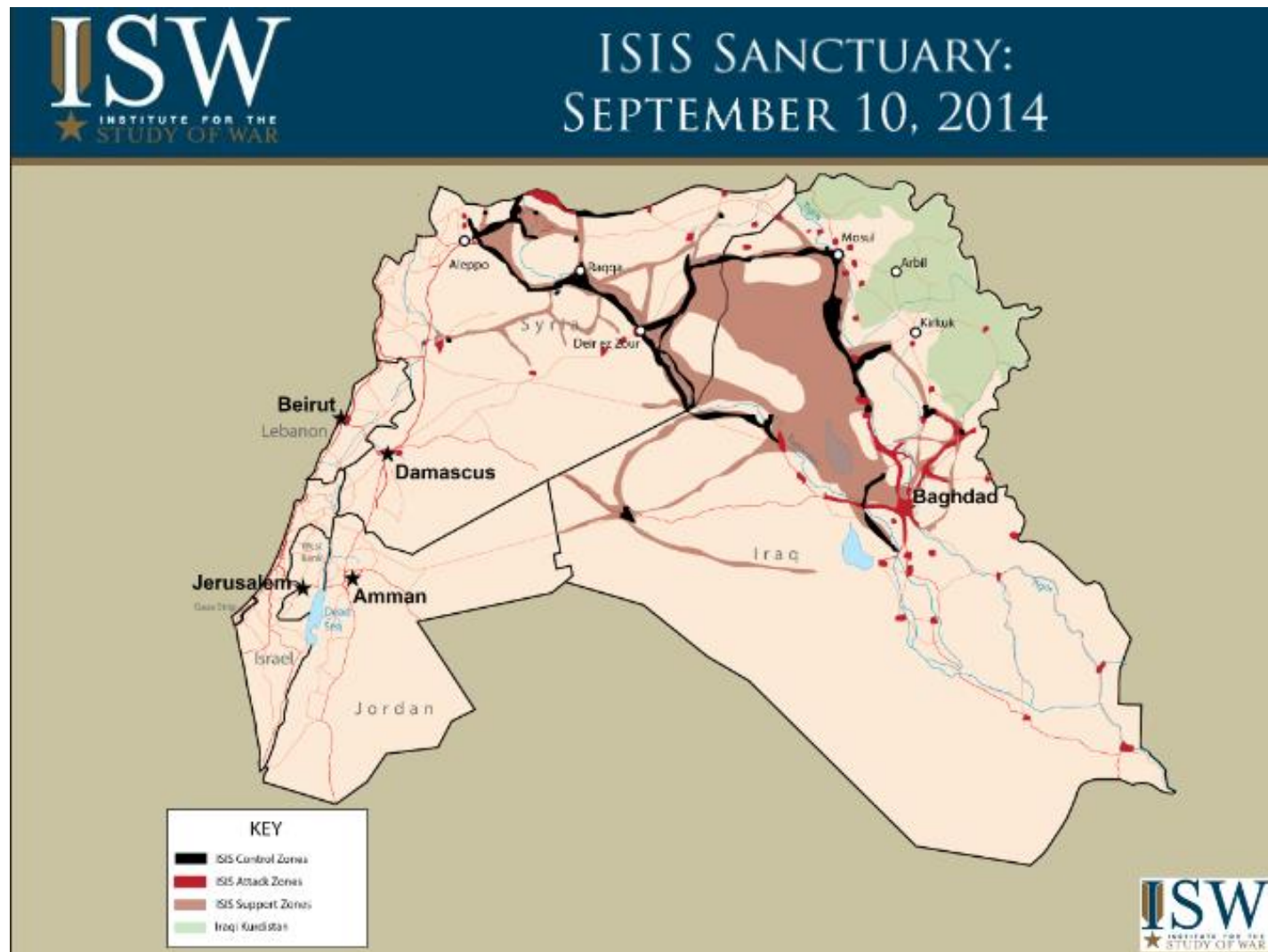
- Az iszlám válsága:
 - Történeti válság: vallási (7. sz.), etnikai (8-9. sz.), politikai (11. sz.) megosztottság
 - Modernizációs válság: a Nyugat expanzionizmusa, „nemzetállami” modell, korrupt helyi elitek, a modernitás kihívásai
 - A mérsékelt politikai iszlám válsága: válságok hatására visszatérés a gyökerekhez, fundamentalizmus
 - Fundamentalizmus, anti-kolonializmus, elitellenesség, Amerika-ellenesség, erőszakos eszközök elfogadása (dzsihadizmus)
 - A radikalizmus földrajzi terjedése (Afrika, DK-Ázsia)
 - Abu Muszab al-Zarkávi (AQI) egyesítette a dzsihadisták radikalizmusát a Huszein-rezsim bukása után munkanélkülivé vált baaszisták hozzáértésével.
 - Az „Iszlám Állam” legyőzése Irakban és Szíriában katonai feladat – de a radikális ideológiát nem lehet katonai erővel legyőzni.
-

II. Az „ISZLÁM ÁLLAM” TÉRNYERÉSE (2014)

- Rakka (jan.)
- Ramadi (márc.)
- Moszul (jún.)
- Moszuli gát (jún.)
- Bajdzsi (jún.)
- Tikrit (jún.)
- Sindzsár-hegy (júl.-aug.)
- Kobane (szept.-dec.)

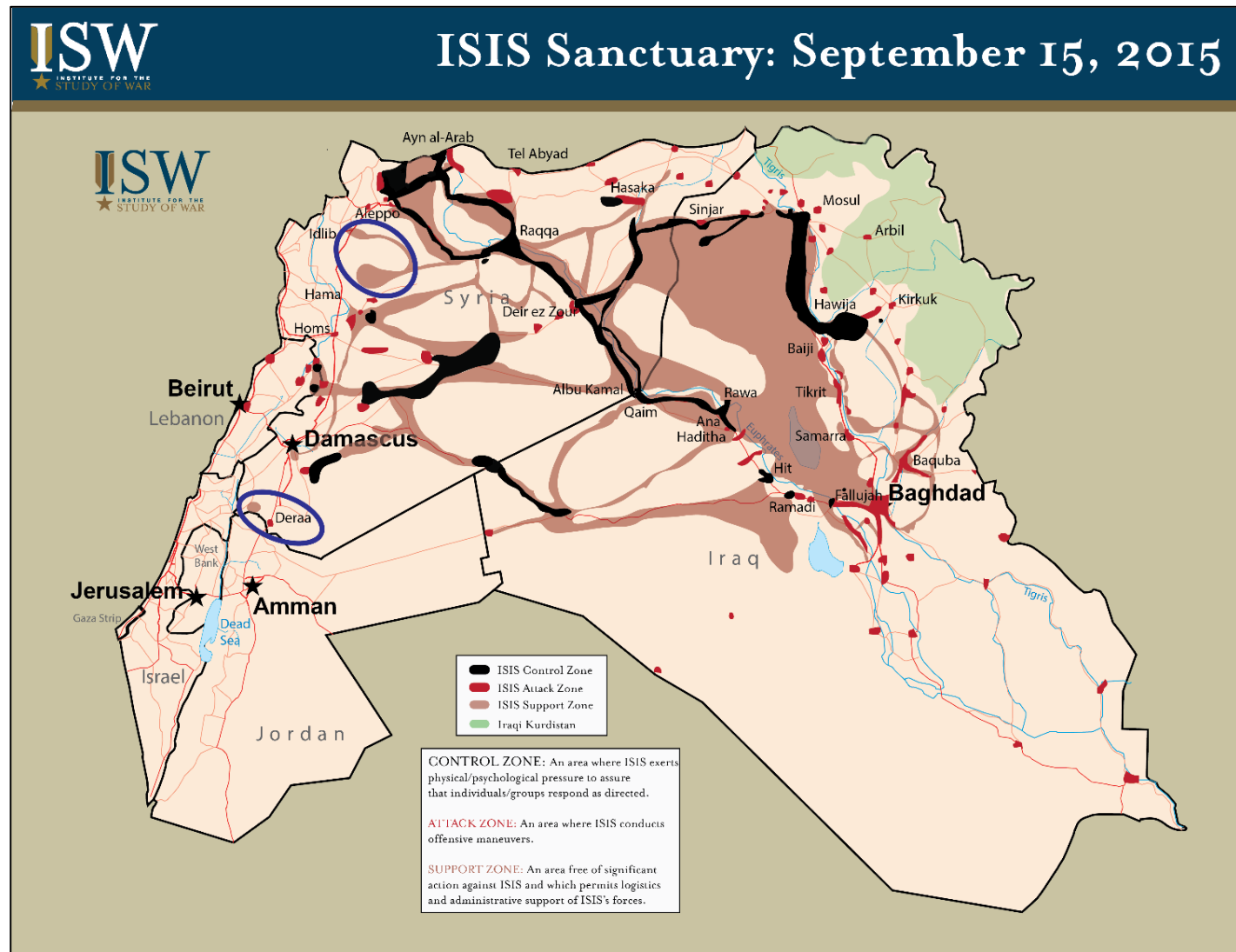
- Kirkuk
- Bagdad
- Aleppó

- Obama „ISIS-stratégiája” (szept.)

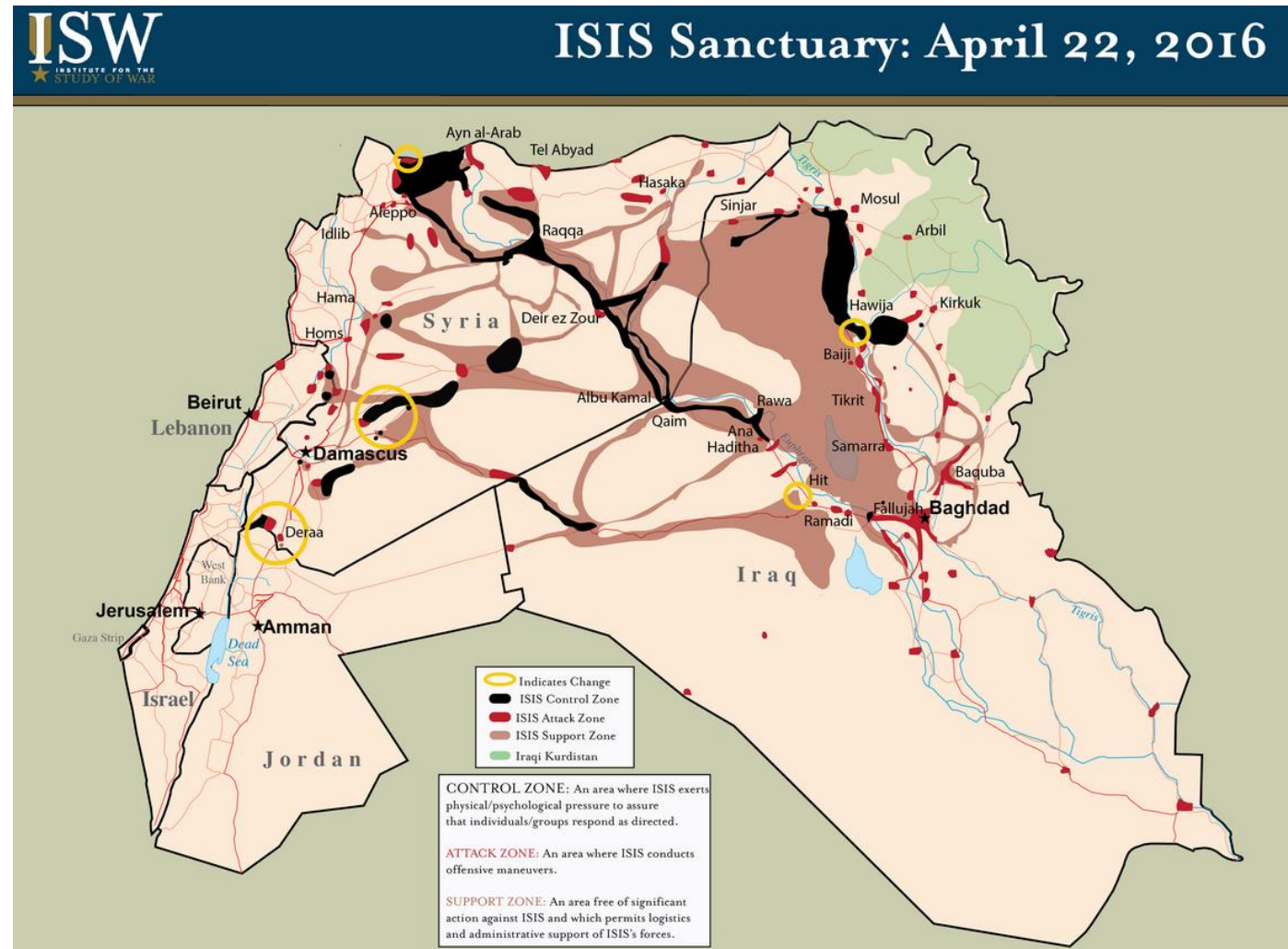
II. Az „ISZLÁM ÁLLAM” VISSZASZORULÁSA (2015)

- Kobane (jan.)
- Tikrit (márc.)
- Sindzsár-hegy (nov.)
- A harcok kiterjesztése Szíriában dél felé (Damaszkusz, libanoni és jordán határtérség) és észak felé (török határtérség)
- A háttér megerősítése Irakban Anbár tartományban

II. Az „ISZLÁM ÁLLAM” VISSZASZORULÁSA (2016)

- Ramadi (jan.-feb.)
- Falludzsa ostroma (feb. -)
- Moszul ostroma (márc. -)
- Védekezés több fronton, az erők megosztása
- Csökkenő erőforrások – kifárasztás, kivéreztetés

BBC MAY 14, 2016

BBC MAY 17, 2016

• h

IV. Az „ISZLÁM ÁLLAM” ELLENI FELLÉPÉS STRATÉGIAI KÉRDÉSEI ÉS LEHETŐSÉGEI

Az „Iszlám Állam” elleni fellépés – az iraki és szíriai hatalmi játszmákhoz képest – másodlagos cél.

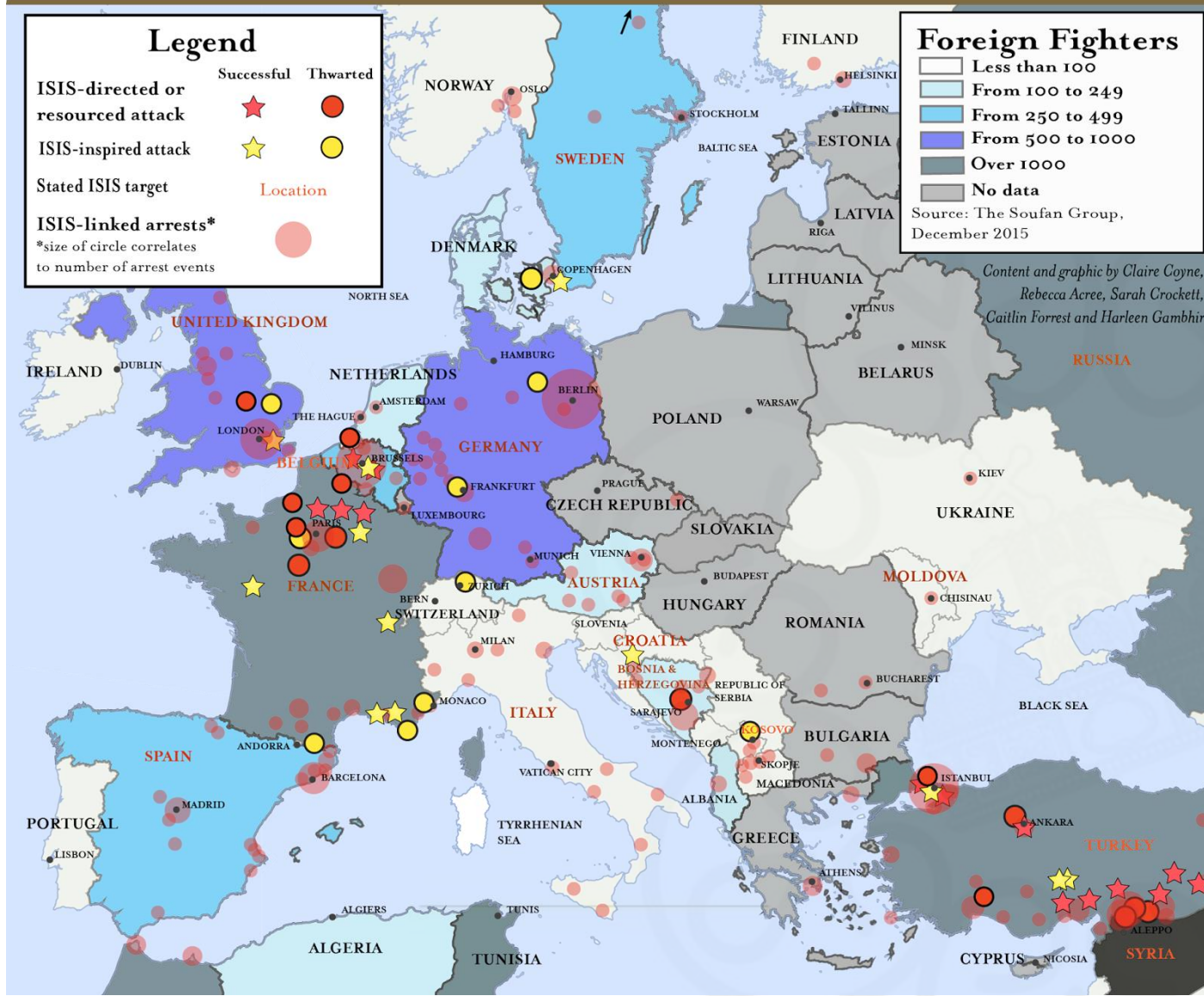
IV. Az „ISZLÁM ÁLLAM” ELLENI FELLÉPÉS STRATÉGIAI KÉRDÉSEI ÉS LEHETŐSÉGEI

- Nemzetközi koalíció (2014 szeptember -):
 - Kiképzés, mentorálás a helyi szereplőknek (iraki kormányerők, kurdok, „mérésékelt ellenzék”)
 - Fegyverek, logisztika, műveleti támogatás a helyieknek (kurdok, „mérésékelt ellenzék”)
 - Katonai műveletek (légicsapások, SOF, célzott likvidálások)
 - Infrastruktúra, kőolaj-kitermelés pusztítása
 - Pénzügyi-gazdasági eszközök alkalmazása
 - Nemzetközi személyforgalom szigorítása
 - Média: alternatív narratíva kialakítása
- Orosz beavatkozás (2015 szeptember -):
 - Cél: Aszad hatalmon tartása, orosz pozíciók biztosítása
 - Járulékos haszon: nagyhatalmi szerep, terrorellenes narratíva

RÉGIÓN KÍVÜLI KAPCSOLATOK ÉS NEMZETKÖZI TERRORFENYEGETETTSÉG

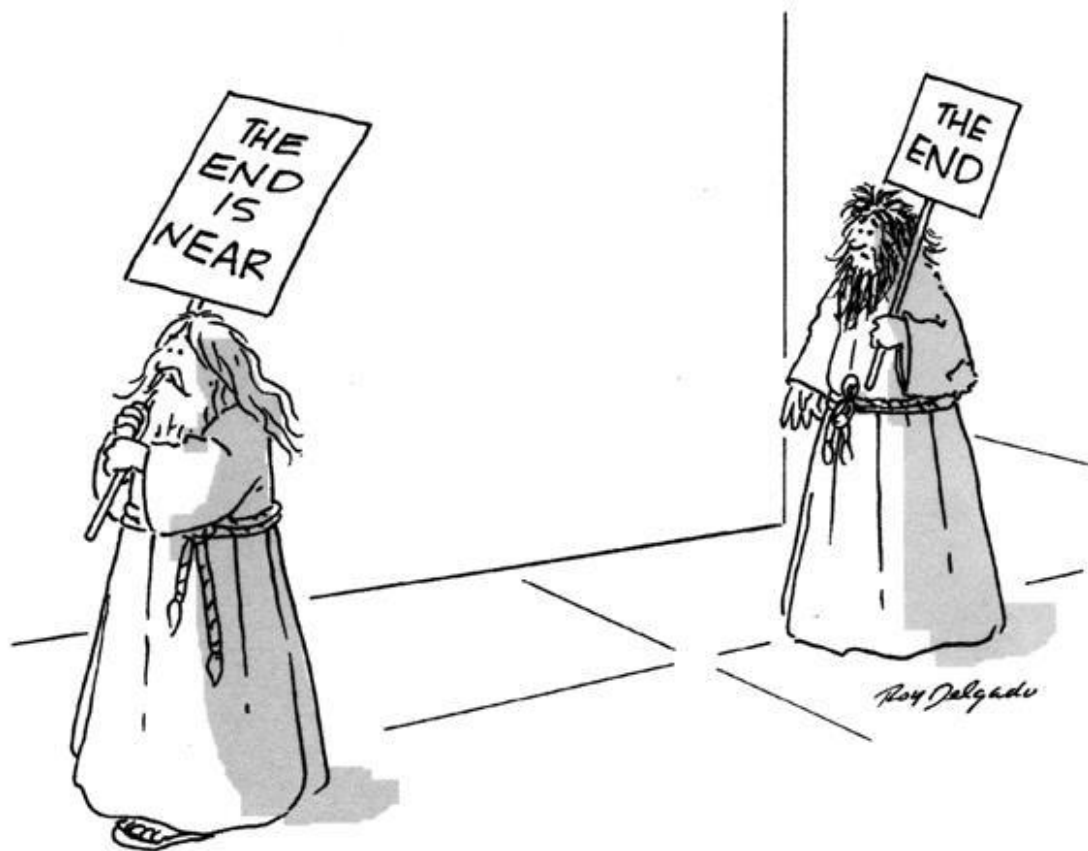
ISIS's Campaign in Europe: January 2014 to March 25, 2016

KÖVETKEZTETÉS HELYETT: AZ „ISZLÁM ÁLLAM” FENNMARADÁSÁNAK KÉRDÉSEI

- Minden ország és csoport ellenséges vele szemben
- Katonai fellépés:
 - Légitámadások – harcmodorváltás
 - Szárazföldi fellépés (iraki hadsereg, kurd pesmergák, Szíriában ki?)
 - Biztosan nem nyugatiak (nincs helyismeretük, nem szabad erősíteni a sztereotip konfliktust)
 - Csak katonai eszközökkel nem lehet őket visszaszorítani
- Politikai fellépés
 - A helyi lakosság leválasztása az IS-ről (Megismétlődik-e 2006-2007 (szahva)?)
 - Politikai és társadalmi párbeszéd a mérsékelt iszlámmal
- Feltartóztatás IGEN, megszüntetés NEM (radikalizmus – ideológia)
- Európa (és a világ) kihívása: hazatérő IS tagok, terrortámadások kiszélesítése (EgyptAir, Bejrut, Párizs, Brüsszel)

Köszönöm a figyelmet!

csiki.tamas@uni-nke.hu